

РЕЦЕНЗИЯ

Относно: Процедура по конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент” по научната специалност „Морфология” (01.06.26), област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. „Ветеринарна медицина”, за нуждите на катедра „Ветеринарна анатомия, хистология и ембриология” на Ветеринарномедицински факултет при Тракийски университет – Стара Загора, обявен в Държавен вестник бр. 18/10.03.2015 г.

Рецензент: проф. д-р Ангел Петров Воденичаров, д-р, катедра „Ветеринарна анатомия, хистология и ембриология, Ветеринарномедицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора.

За участие в конкурса документи е подали един кандидат – д-р Димитър Любомиров Костов, главен асистент в същата катедра. Той е роден на 1. 04. 1962 год. в гр. Стара Загора. След завършване на средното си образование в ТВМ „Ив. П. Павлов” (понастоящем Професионална гимназия по ветеринарна медицина) през 1981 г. и отбиване на редовната си военна служба, от 1983 г. до 1988 г. е студент по ветеринарна медицина във ВМФ на ВИЗВМ – Стара Загора. Малко повече от една година работи като участъков ветеринарен лекар в с. Бяло поле, Старозагорска област. След успешен конкурс и избор, от средата на м. юни, 1990 г. започва работа като редовен асистент в катедрата по анатомия на ВМФ, в която е избран за старши асистент през 1993. От 2000 г. е главен асистент към обединената катедра по ветеринарна анатомия, хистология и ембриология. Образователна и научна степен „Доктор“ получава през 2014 г. Д-р Костов е представил и съответните официални документи за владеене на английски език (Ниво В2) и за технически умения и компетенции за компютър и съответни операционни системи.

Данните, представени в документите и творческата автобиография показват, че 25 години от професионалната си кариера д-р Димитър Костов е посветил на ветеринарната анатомия.

В конкурса за доцент кандидатът е представил 45 заглавия, от които 3 научни публикации и автореферат за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”. В този списък са посочени и 2 публикации (№№ 10 и 23) извън номенклатурната специалност на обявения конкурс, (поради което те няма да бъдат рецензирани). Към представената научна продукция са и 23 резюмета на научни доклади, представени на конференции, конгреси и др.

Д-р Костов е представил едно ръководство за практически занятия по свободно избираемата дисциплина „Образна анатомия“ и два практикума, съответно по остеология и миология на говедо и кон, с претенции за учебни помагала по систематична анатомия. Във всички посочени издания гл. ас. Костов е съавтор в колектив. В тази оценка включвам и участието на кандидата като ръководител на два, и като съизпълнител в 5 научни проекта, от които един с колеги от Истанбулския университет.

Справката показва, че той покрива почти всички препоръчителни критерии, с изключение на този за минималния импакт фактор (ИФ).

Анализ на научноизследователската дейност

В списъка с 45 публикации д-р Костов е единствен автор в две от тях (едната е във връзка с дисертацията, а другата е кратък обзор за носноралниковия орган), в 14 е водещ автор, а в 7 е на последно място. В останалите заема различна позиция в колектива. Броят на самостоятелните и тези, в които кандидатът е водещ автор е 16, или 35,5%. Прави впечатление и твърде неравномерното разпределение на публикациите по години.

Макар, че преобладаващата част от статиите са на английски език, повече от половината (53.4%), са публикувани в български списания, а именно: *Trakia Journal of Science* – 18 (40.0 %), *Bulgarian Journal of Agricultural Science* – 3 (6.7%), и по една в *Bulgarian Journal of Veterinary Medicine*, *Journal of Biomedical and Clinical Science*, *Acta Morphologica et Anthropologica* – общо 3 бр. (6.7%).

Броят на публикациите в основното научно направление на гл. ас. Костов – археостеология (остеоархеология) е 12 (26,7%), от които 3 са от дисертационния му труд. В две от тях (№№ 43 и 45) са представени данни от физични и химични изследвания на метаподии от говеда, принадлежащи към остеологичната колекция от „Азмашката могила“. Независимо, че данните от спектралния анализ и за съдържанието на тежки метали в изследваните кости не са тясно свързани с основните цели на остеоархеологията, те дават интересна информация, която може да допълни резултатите от класическия тип изследвания в това направление.

Като се има предвид опита на катедрата и преди всичко всепризнатата компетенция на проф. Стефан Иванов в анализа присъствието на кости от животни и птици в некрополи, разкривани в нашата страна, както и изобщо в остеоархеологията, определено считам, че статии №№ 16 и 37, биха изглеждали по по-добър начин ако авторите познаваха впечатляващите му трудове. Като пример в това отношение си позволявам да посоча монографията „Некрополът до Нови пазар“, БАН, 1958, която може да се приеме като настолна книга при подобни изследвания.

Също така, данните, представени в публикации №№ 6 и 15 за намерените оръдия на труда, изготвени от кости на животни имат подчертано потвърдителен характер и само допълват досега известното за редица други наши праисторически обекти. Недоумение поражда и изнесеното в статия № 25 за микроскопското устройство на говежди метаподии от археологичен материал, относно фиксирането във формалин, оцветяването с хоматоксилин-еозин и не на последно място, резултатите. За мен не става ясно защо е предприето това изследване тъй като се прави сравнение в микроскопската картина на кости от различни праисторически епохи. Според мен подобни изследвания трябва да бъдат насочени в търсене на междувидови различия с цел да се улесни видовата принадлежност в случаи, при които остеоскопския и метричния анализи не дават категоричен отговор, или пък, са невъзможни. Твърде неприемлива е и находката за двоен Хаверсов (централен – NH), особено при кости от археологически разкопки.

Като цяло може да се обобщи, че в остеоархеологичните изследвания са използвани предимно сравнително стари методи. Надявам се, че за в бъдеще ще се прилагат по-прецизни измервания и на основата на тях ще се прилагат разнообразни статистически методи, както и такива за определяне не само на минималния брой индивиди и др., които се използват при съвременните изследвания и могат да произведат оригинални приноси за тази наука. Въпреки това, оценявам като положително участието на гл. ас. Костов в изследването на такъв тип животински костен материал.

Към тази част, макар и условно, биха могли да се прибавят и две публикации (№№ 35 и 41), тъй като в тях са отразени данни от метрични измервания на скелета на главата, съответно на дива свиня и мечка. Без да се спирам подробно на данните в тях, не мога да не посоча, че първото впечатление, което привлича вниманието е отсъствието на основния източник – ръководство за измерване на животински кости (макар и за такива от археологически разкопки) от Angela von den Driesch (от катедрата по палеоанатомия и история на ветеринарната медицина на ВМФ при университета Лудвиг Максимилиан в Мюнхен). И докато за първата статия може да се приеме, че измерванията са по известния ни специалист – зоолог проф. П. Гинев, то за втората използването на порода индийска коза като модел за мечка, е неуместно. Отдавна е прието, че за мечка основно се използват мерките за куче, плюс някои специфични за нея допълнителни такива (von Driesch, 1976). Освен това, специално при главата, отделните точки имат строго определени названия, които в по-голямата си част, са идентични с тези при човека.

Втората по брой част от публикациите на д-р Костов са в областта на образната анатомия. Всички те са от научната тематика на негови колеги от катедрата, и извън нея. По принцип, във всички тези статии, с методи на образната диагностика основно се потвърждават добре известни „*in situ*“ данни за определени органи, съдове, канали и др. Не мога да не потвърдя изказаното

компетентно становище от един от рецензентите по предишна подобна процедура, че подобни изследвания са самоцелни и с нищо не обогатяват морфологичната наука. Като пример мога да посоча статия № 21, в която са изнесени данни от компютър-томографско (СТ) изследване на простатата при 7 кучета. Внимателния прочит показва доста впечатляващи факти: изследванията са извършени в медицински център „Здраве“ (много се съмнявам дали има съответно разрешение за това изследване или въобще за такива върху животни, и съответен софтуер) на 19 юли, 2009 г., неделя. В разстояние само на една минута са направени 3 скенограми, при положение, че в раздела „Материал и Методи“ е посочен интервал на сканиране 5 mm от първи до трети кръстцов прешлен. Освен, че не са посочени никакви индивидуални различия (за породни и дума не може да става), преподавател с предстояща процедура за професор е цитиран 6 пъти. (Към това може да се прибави и факта, че член на колектива преди това в дисертацията си го е цитирал 11 пъти - от общо 19 цитирания в документите за посочената процедура).

Не мога да не отдели заслужено внимание и на статии №№ 24, 26, 29, 33, 40 и 42. Без да анализирам подробно стойността на анатомичните данни в тях по изложените по-горе съображения, с особена горчивина споделям констатацията си, че става дума за особена форма на плагиатство – автоплагиатство (self-plagiarism, самоплагиатство), която отдавна се третира доста сериозно преди всичко в специализирана литература. В публикувана като оригинална статия № 29 в *Trakia Journal of Science* -2012, 10, 1, 57-63 (*TJSc*) има идентични данни с тези, представени в № 24, публикувана преди това в Н. тр. на СУБ – Пловдив (2010), а също и от друга статия за ултрасонографията (УСГ) на черен дроб, отпечатана в същото издание. Последните две обаче не са цитирани в *TJSc*. Подобно е положението и с № 42, публикувана в *Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences*, 2013, 37, 553-558 (*TJVASc*), в която освен, че има идентични данни, в литературния указател предишните статии, отнасящи се за компютърна томография (СТ), не са посочени. Подобно е и положението с № 40 (*TJVASc*, 2013, 37, 97-101), в която присъстват данни от преди това публикувани статии, съответно в *Journal of Biomedical and Clinical Research*, 2010, 3, 2, 115-118 (*JBCRes*) за УСГ, и в *Journal of Animal and Veterinary Advances*, 2011, 10, 1, 55-59 (*JAVAdv*) за СТ на мехурчестата жлеза при заека. Последните две статии също не са цитирани в *TJVASc*. Доста по различна е ситуацията с №№ 26 и 33, съответно за УСГ и СТ на сърце и медиастинални съдове, публикувани в *TJSc*, 2011, 9, 3, 45-50 и в *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 2012, 10, 2, 79-84 (*BJASc*). Идентични данни и снимки от посочените две статии присъстват в отпечатаната по-късно статия в *Journal of the Faculty of Veterinary Medicine Istanbul University*, 2014, 40, 1, 20-28 (*JFVMIU*). Посочените две статии не само, че липсват в литературния указател на последната, а нещо повече – тя дори не е представена в документите по конкурса. В никакъв случай не мога да приема, че този пропуск е случаен (поради незнание или небрежност),

тъй като проверката в интернет страницата на *JFVMIU* показва, че в съдържанието на броя въпросната статия (04) е точно след (03) - или № 45 от списъка на д-р Костов. Освен това, добре е известно, че основно изискване на научните списания е предложените за публикуване ръкописи да са оригинални, а редица от тях изискват писмено съгласие и от авторите. Такъв е подходът и на *JFVMIU* с формуляр „Author's Statement and Copyright Release Form“, който се подписва от всички автори. Copyright Release Form се попълва и за *TJVASc*, а в инструкцията към авторите ясно е записано, че *„Използването на каквато и да е идеи и думи в тяхната оригинална форма или леко променени без присъщото цитиране, се смята за плагиатство и то няма да бъде толерирано. ...Повторната употреба на собствени авторски думи, публикувани предварително, с или без цитиране, се считат за авто-плагиатство (self-plagiarism)“*.

В същия смисъл на некоректност бих посочил и статии с №№ 3 и 5, отпечатани в *Животноведни науки*, съответно през 1998 (6, 80-82) и 2002 (3, 79-80). Данните от първата са буквално пренесени във втората със съвсем леки корекции и към тях е добавен сравнително малко текст за ярета, като един от авторите не е включен, а първата статия не е цитирана. Държа да отбележа, че скоро след отпечатването на втората статия, на Катедрен съвет им беше обърнато сериозно внимание за тази постъпка, но въпреки всичко статиите са приложени към документите по конкурса.

Без да се прави задълбочен анализ на гореизложеното, става въпрос за нарушаване авторските права на пет списания (научни издания) - *TJSc*, *BJASc*, *JBCRes*, *JAVAdv* и Н.тр. на СУБ – Пловдив. Това е и несъобразяване с основно задължение по чл. 56, ал. 2 на ЗВО за съблюдаване на научната и професионалната етика.

Трето направление в научната тематика на гл. ас. Костов е приложение на полимери и силиконови еластомери в изготвяне на трайни, и безвредни препарати за обучението на студенти (№№ 13, 27, 38, 44). Те са колективни разработки, в които д-р Костов е водещ автор на две от тях. Касае се за прилагане на общоизвестни и навлезли широко в практиката методи, които се използват за изготвяне на трайни анатомични препарати. Затова те нямат особена научна стойност и това се потвърждава от факта, че са докладвани на научни конференции и отпечатани в сборници или списания, свързани с тях – СУБ Смолян, *Supplementum* на *VJVM* и *Acta Morphologica et Anthropologica*. Разбира се, не може да не се отчете, че благодарение участието на двама опитни и специалисти като доц. Д. Сиврев и доц. А. Павлов усилията на авторите са дали положителни резултати, които са от палза за обучението на студентите.

Останалите статии биха могли да се обединят като „*Varia*“, тъй като се отнасят до описанието на казуистични случаи, за браконьерство, кратък обзор върху литературата за

носнаралниковия орган при бозайниците и др. Сами по себе си, макар и някои от тях да са интересни, те не могат да се приемат за задълбочени и системни научни изследвания.

Три от публикациите - №№ 17, 19 и 22 са от предварително защитени дисертационни трудове. Общото при тях е, че въпреки забележките и препоръките на рецензентите по дисертациите, те не са взети под внимание, и макар че отразяват данни и снимки от съответната дисертация, тя не е цитирана, а статиите са отпечатани като „*Original Contribution*“ в *TJSc*. Дори в № 17 в „Материал и Методи“ е посочена методична постановка, която не е описана в дисертацията и автореферата, но текста и особено фигурите, са от тях. Други шест публикации - №№ 24, 28, 29, 31, 36 и 42, са от защитена след публикацията (28) дисертация, или в момента разработван дисертационен труд.

За отбелязване е, че като цяло стойността на посочения импакт фактор от пет публикации е доста нисък – 1,125 от изискуемия минимум от 3,00. Наред с това прави впечатление, че в петте публикации броя на авторите е 27, а те не са от такъв характер, че да се включват толкова много морфолози. Това разбира се дава силно отражение и върху стойността на индивидуалния ИФ, която е изключително ниска – 0,042. И накрая, нито една от тях не е от основното научно направление на кандидата, а именно археостеологията, макар че има редица международни авторитетни научни списания по тази тематика. Смятам за непреимливо прибавянето на ИФ от цитиранията към общия ИФ. Освен това посоченият ИФ за две от цитиранията подлежи на съмнение тъй като тези издания не са посочени в ISI Thomson Reuters.

Анализът на справката за приносите показва, че в частта за образната анатомия има доста данни, които са твърде некоректни. Така например от посочените статии с приносен характер за допълнителните полови жлези и уретрата, кандидатът е съавтор само в № 40. Особено впечатляващи са посочените приноси за котарака, които по същество са изводи от дисертацията и автореферата на Р. Димитров. Макар, че Костов е съавтор само в една публикация (№ 19), отпечатана след защитата, подобен подход за поднасяне на невярна и заблуждаваща информация от университетски преподавател с 25 годишен академичен стаж, е недопустим и неприемлив, още повече, че е представил официален подписан документ „Декларация за достоверност“.

Научна активност на кандидата

Д-р Костов е представил документи за участие в 21 научни форума, от които 13 национални и 8 международни. Той е участвал в организацията на Юбилейната научна конференция – 10 години Тракийски университет и на XXIX конгрес на Европейската асоциация на ветеринарните анатоми, проведен през 2012 г. в Стара Загора. На участието му в последния давам много висока оценка.

Преподавателска дейност

От постъпването си като асистент в катедрата Костов води упражнения по систематична и топографска анатомия на домашните животни, а в последните няколко години и по свободно избираемата дисциплина „Образна анатомия“. Притежава необходимите умения за подготовка на всички анатомични препарати за учебния процес, оказва помощ на по-младите си колеги.

По отношение на учебните помагала, единствено признавам за такова ръководството по образна анатомия. Приложените практикуми не могат да се определят като учебни помагала, тъй като те не издадени по съответния ред. Изданието по остеология е признато с решение на ФС на Аграрния факултет на университета, а в другото са включени кон и говедо. За упражненията по миология модел от много години в катедрата е козата. Не е без значение и факта, че посоченият като рецензент на първото – проф. д-р Йордан Петров в свое писмено заявление от 8. 11. 2012 г., подписано саморъчно, декларира, че никога не е бил рецензент.

Като цяло (без посочените помагала) оценката за преподавателската дейност на д-р Костов е положителна.

Д-р Костов е бил курсов ръководител, член на Академичния съвет на университета и втори мандат е член на Факултетния съвет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като отчитам положителните страни от цялостната дейност на д-р Костов, при окончателната си преценка не мога да не взема под внимание редица констатации в научноизследователската му дейност, която по правило е водеща при такъв тип процедури. Преди всичко това е липсата на публикации в списания с ИФ по основното му научно направление, малко на брой негови оригинални приноси, доста ниските стойности на ИФ (общ 1,125 и индивидуален 0,042), статии с автоплагиатство и нарушаване авторски права на научни издания, включително и това на Тракийския университет. Не на последно място по значение поставям и твърде некоректно представените данни в личната справка за научните приноси.

Всичко изложено по-горе ми дава основание да не класирам и не предлагам гл. ас. д-р Димитър Любомиров Костов за избор от Научното жури и от Факултетния съвет за академичната длъжност „доцент“..

20. 08. 2015 г.
Гр. Стара Загора

Рецензент:.....
/проф. д-р Ангел Воденичаров/